
Знямогся я:

мяне вядзе

Пустэча

прэч,

і мне

ўсё роўна.

Джордж

Гордан Байран

Выбраная
паэзія

n

паэты планеты

Джордж Гордан Байран

Выбраная паэзія

Пераклад з англійскай

Мінск
Выдавец Зміцер Колас
2020

УДК 821.111-1
ББК 84(4Вел)-5
Б16

Серыя заснаваная ў 2016 годзе.

Рэдкалегія серыі:

Л. Баршчэўскі, Зм. Колас, **В. Сёмуха**,
А. Хадановіч, Г. Янкута

Укладанне

Лявона Баршчэўскага, Галіны Дубянецкай

Пераклады Ю. Гаўрука, У. Дубоўкі, Р. Барадуліна

друкуюцца паводле выданняў:

Байран Дж. Г. *Лірыка*. Мінск: Маст. літ., 1989;

Длягляды. Мінск: Маст. літ., 1988.

Новыя пераклады зроблены паводле тэкстаў з кнігі:

The Works of Lord Byron. A New, Revised and Enlarged Edition. Poetry.
Vol. I. Edited by E. H. Coleridge. London: John Murray, 1922.

На вокладцы:

Генры Пірс Бон,

Партрэт Джона Байрана (1837).

ISBN 978-985-23-0091-9

©Дызайн серыі. Русецкі М. І., 2016.

©Афармленне. Выдавец Зміцер Колас,
2020.

З КНІГІ «ВЫПАДКОВЫЯ НАКІДЫ» (1806)

***На смерць дзяўчыны¹,
вельмі дарагой сэрцу аўтара
(On the Death of a Young Lady)***

Вятры заціхлі, змрок пакінуў схоў,
Зефір блукаць стаміўся па гаях.
Наведаць Маргарыту я прыйшоў,
Раскідаць кветкі на ўлюбёны прах.

У вузкім склепе захаваны глей,
Што жыў жыццём зіхоткім на зямлі.
Цар жахаў браў ахвяру як смялей –
Ні годнасць, ні краса не памаглі.

О, каб кашчавы цар спагаду меў,
Нябёсы адмянілі свой прысуд!
Той, чый анемланы жалобай гнеў,
Не ў сілах пра яе расказваць тут.

---

¹ Верш прысвечаны Маргарэт Паркер, стрыечнай сястры будучага паэта, якая памерла ў 14-гадовым узросце і мела добрыя здольнасці да паэзіі.

Навошта плакаць? Спачывае прах,
А дух лунае за арбітай дня.
Яе вядуць анёлы – ўсе у слязах –
Дзе вечнай асалоды чысціня.

Ці мусім небу кідаць свой папрок,
Аблытанья прымхамі, маной,
Вініць вар'яцтва багавідны змрок?
Да скону ўлада неба нада мной!

І ўсё ж мне ўсё нагадвае яе,
І ўсё ж трымае памяць прыгажосць,
І ўсё ж маёй слязе тугі стае,
І ўсё ж пустое месца ў сэрцы ёсць.

1802

Пераклад Рыгора Барадуліна

Развітанне с Ньютэдскім абацтвам¹
(On Leaving Newstead Abbey)

Навошта ўзводзіш ты храм, сын крылатых дзён?
Ты пазіраеш з тваёй вежы сёння;
ды прайдзе няшмат гадоў – наляціць вецер пустэльні
і завые ў тваім апусцелым двары.

Асіян²

1

У байніцах вятрыста, пагасла ў паглядзе –
Ньютэд, котлішча продкаў, дажыўся да тла.
І дзядоўнік у некалі ўсмешлівым садзе
Глушыць ружу, што смела па сцежцы цвіла.

2

Ад баронаў, што гнеў убіралі ў кальчугі
І вялі ў Палесціну васалаў сваіх,
Шчыт і герб засталіся, як верныя слугі
Дзён былых, каб дрыжаць ад вятроў маладых.

---

¹ Ньютэдскае абацтва ў Шэрвудзе (іншая назва Novo Loco) было заснаванае каля 1170 г. каралём Генрыхам II. У 1540 г. пасля ліквідацыі каталіцкіх манастыроў Генрых VIII пада-рыў яго аднаму з продкаў паэта.

² Эпіграф быў дададзены да публікацыі верша ў зборніку «Гадзіны марнавання часу».

3

Болей Роберт стары не зайграе ўтрапёна,
Лютняй ён не натхніць ратнікаў да рыўка.
Спіць Джон за Харыстона¹ ля калон Аскалона²,
Мёртвай стала ў ягонага спеўцы рука.

4

Пол і Губерт заснулі ў даліне пры Крэсі³,
За айчыну і Эдварда смерць прынялі.
Продкі! Англія плача па вас, вы ўваскрэслі,
Жыць вам вечна ў гісторыі роднай зямлі.

5

А на Марстане⁴ з Рупертам⁵ сталі да скону
Супраць здрады і палі чатыры браты,
Полу чэзламу кроў аддалі за карону.
Смерць пячаткай засведчыла падзвіг святы.

---

¹ Замак у Дэרבішыры, даўня сядзіба сям'і Байранаў.

² Назва фартэцыі ў Палесціне. Пэўных звестак пра ўдзел продкаў Байрана ў крыжовых паходах няма.

³ Падчас Стагадовай вайны ў бітве пад Крэсі (Паўночная Францыя) у 1346 г. англійскі кароль Эдвард III перамог французскага караля Філіпа VI.

⁴ Бітва (1644 г.), у якой войскам пад камандай Кромвэля былі разбітыя прыхільнікі караля Карла I.

⁵ Сын сваяка Карла I, які камандаваў каралеўскім флотам.

6

Цені мужных, бывайце, спатолюшы смагу,
Пакідае гняздоўе нашчадак на час,
Дзе б ні быў, будзе памяці вашай адвагу
Надаваць, будзе думаць пра славу, пра вас.

7

Хоць на вока слязу наганяе расстанне,
Шкадаванне – не страх, так вядзецца з вякоў.
Бараніць нашу веліч нідзе не прыстане,
Не забудзе нашчадак пра славу бацькоў¹.

8

Будзе жыць з ім і ваша памяць і слава,
Прысягае, што толькі адзінага праг –
Жыць, як вы, а загінуць за годнае права,
Каб змяшаць з вашым прахам самотны свой прах.

1803

Пераклад Рыгора Барадуліна

---

¹ Маецца на ўвазе продак паэта, сэр Нікалас Байран, губернатар Карлайла і Чэстэра, які жыў у XVI ст.

3 КНИГІ
«ВЕРШЫ З РОЗНЫХ НАГОДАЎ» (1807)

Да М. С. Г.¹
(То М. S. G.)

Хоць губы я адчуў твае,
Якім жадалася агню,
Ды сілы святасці стае
Не апаганіць чысціню.

Спякотлівай зімы снягі
Грудзей даверлівых тваіх
Хаваю ад сваёй тугі,
Хоць думаю пра іх штоміг.

Глядзіш да дна ў маю душу,
Дзе мы з табой даўно ўдваіх.
Свайму каханню я хлушу,
Абы не ўбачыць слёз тваіх.

---

¹ Хутчэй за ўсё, пад гэтымі ініцыяламі зашыфравана імя Элізабэт Пігат, знаёмай паэта з Саўтвэла.

Давер баюся твой разбіць.
Дзе полымя схаваць, парай.
Маўчу, каб пеклам не зрабіць
Грудзей тваіх нябесны рай.

Не! Разам нам не быць з табой.
Нас не багаславіць святар.
Заручыць нас сваёй журбой
Захмарны храм высокіх мар.

Агонь пад сэрцам затаю,
Свой з радасцю прыняўшы кон,
Хай лепей паліць плоць маю,
Чым вырвецца з цямніцы ён.

Пакуты свой не згубяць след
У хворую маю душу.
Твой з галубіным вокам свет
Я дзёрзкасцю не аглушу.

А губы блізка, ды шапчу ж
Сваёй нясцерпнасці: трывай!
Каб захаваць нявіннасць душ,
Кажу апошняе – бывай!

А грудзі блізка, ды няма
Надзей на радасць у мяне.
Душа адважыцца сама
На ўсё, а ганьбай не кране.

Ён без віны, твой шлях зямны,
Світай цнатліва ў харашбе.
І пальцы ганьбы і маны
Не дакрануцца да цябе.

1806

Пераклад Рыгора Барадуліна

**Радкі, адрасаваныя прападобнаму
Дж. Т. Бічэру¹ на яго параду аўтару
быць бліжэй да грамадства**

*(Lines, Addressed to the Rev. J. T. Beecher,
on His Advising the Author to Mix More
with Society)*

Шаноўны пан Бічэр, вы раіце мне
Збліжацца з людзьмі.

Што ж, ёсць мудрасць у гэтым.

А толькі жыву я бы ў казачным сне,
І дух мой лунае высока над светам.

Грамадскаю працай заняцца? Я б мог
Для шчасця радзімы ўключыцца ў змаганне.
Нямала існуе да славы дарог,
Я веру у сілы свае і ў прызванне.

---

¹ Пастар Джон Томас Бічэр меў вялікі ўплыў на фармаванне асобы маладога Байрана і быў першым рэцэнзентам яго дэбютнага зборніка паэзіі.

Таяцца, павольна палаюць агні
У сховах каменных магутнае Этны,
Пакуль не прарвуцца наверх з глыбіні,
Не выбухнуць смерчам нястрымна-імпэтным.

Так думкай імклівай я рвуся ў прастор,
Ухвалы патомкаў жадаю дабіцца.
Як фенікс, я мог бы ўзляцець на касцёр,
Гатовы згарэць, каб ізноў адрадзіцца.

Жыццё сэра Фокса¹ і Чэтама² лёс –
Бліскучы узор неўміручае славы.
І смутак і крыўду, я ўсё б перанёс,
Каб вечна жылі мае словы і справы.

Але быць слугою нікчэмных мяшчан?
О не! Ні за што! Я прыхільнік свабоды.
Не буду я гнуцца, ісці на падман,
Між дурняў шукаць для сябе асалоды.

Каханне? Больш горычы ў ім, чым уцех.
Я веру у дружбу, у яе непарушнасць.
Пачуцці мае выстаўлялі на смех,
У лепшых сяброў я знаходзіў
двудушнасць.

---

¹ Чарльз Фокс быў палітычным дзеячам з партыі вігаў.

² Ёільям Піт Чэтам – палітычны дзеяч з партыі вігаў, у сярэдзіне XVII ст. займаў пасаду прэм'ер-міністра.

Услед за багаццем нядоля ідзе.

О, як мне агідна звяроў панаванне!

Што чын або тытул? – кругі на вадзе.

Мне ўлады не трэба. Мне трэба

прызнанне.

Яшчэ не прывык я душою крывіць,

Глядзець раўнадушна на подласць

і здзекі.

Ці ж варта юнацкую шчырасць губіць,

Надзеўшы ярмо ненавіснай апекі?

1806

Пераклад Юркі Гаўрука

3 КНІГІ «ВОЛЬНЫЯ ЧАСІНЫ» (1807)

Пацалунак першага кахання

(The First Kiss Of Love)

Барбітос сваімі струнамі
апяваў толькі каханне.

Анакрэон

1

Прэч вашае рамантыкі мігрэнь,
Дзе павуціну тчэ маны старанне.
Мне дайце позірку жывы прамень
У пацалунку першага кахання.

2

Не для магіл бы ваш парыў абмяк,
Пал знік бы з пастаральнага бляння,
Каб, рыфмагоны, вы згадалі смак
Ад пацалунку першага кахання.

3

Адмовіцца ад вас і Апалон,
І дзевяць муз кіўнуць на развітанне,
Калі вы зноў не трапіце ў палон
Да пацалунку першага каханьня.

4

Я ненавіджу вас, усіх масцей
Ханжы, і чую голас нараканьня,
Змушаю словам біцца пульс часцей
Ад пацалунку першага каханьня.

5

Фантазій вашых статкі згоніць час,
Аркадыя – найўны край лунання.
Напэўна б, ажылі і здані ўраз
Ад пацалунку першага каханьня.

6

Лухты пра чалавека наплялі –
Яшчэ Адам пачаў з бядой змаганне.
Жыве куточак раю на зямлі
У пацалунку першага каханьня.

7

Кроў халадзе, дзён прыемных клін
Ляціць на крылах голуба ў выгнанне.
Апошні цешыць слодыччу ўспамін
Ад пацалунку першага каханья.

1806

Пераклад Рыгора Барадуліна

**З ВЕРШАЎ 1806–1814 ГАДОЎ,
АПУБЛІКАВАНЫХ У РОЗНЫХ ВЫДАННЯХ**

Успамін
(Remembrance)

І гэта ўжо канец! І ў сне
Надзея не ўсміхнецца мне,
Дзень шчасця меншы за хвіліну.
Парыў няшчасця ледзяны
Акрыў пагляд маёй вясны.
Бывай – стагну каханню ў спіну.
А як бывай скажу ўспаміну?

1806

Пераклад Рыгора Барадуліна

Бывай! Каб несці да святла...
(Farewell! If Ever Fondest Prayer...)

Бывай! Каб несці да святла
Магла малітва іншы лёс,
Мая б узвысіць памагла
Тваё імя за край нябёс.
І словы кайнасці, віны,
Плач і крывавых слёз адчай –
Усе нікчэмныя яны
Перад адным – бывай! бывай!

Каб слова з губ, сляза з вачэй.
Але ў грудзях, у галаве
Боль разбалеўся балючэй,
І думка бодем тым живе.
Душа не знадзіцца сама,
Каб шкадаваць магчымы рай.
Спасціг – кахалі мы дарма,
Адно адчуў – бывай! бывай!

1808

Пераклад Рыгора Барадуліна

Заплачаш, як мяне не стане?..

(And Wilt Thou Weep When I Am Low?)

1

Заплачаш, як мяне не стане?
Скажы мне зноў? Калі ж адчай
Ахопіць, гэты словы, пані
Салодкая, не вымаўляй.

2

У сэрцы сум, няма надзеі,
Кроў сцюжыцца ў грудзях маіх,
Сканаю – дол мой знелюдзее,
І толькі твой адчую ўздых.

3

І ўсё ж праз воблака пакуты
Прагляне водбліск дня, калі
Дазнаюся, што я пачуты
Сугучным сэрцам на зямлі.

4

О пані! Бласлаўляю тую
Слязу, што важыць балючэй
Таму, хто на сябе лютуе –
Ані слязы з яго вачэй.

5

Салодкая! Аднойчы ў млосці
Душа хацела цараваць,
Ды не належыць прыгажосці
Нябогу ў горы чараваць.

6

Заплачаш, як мяне не стане?
Скажы мне зноў? Калі ж адчай
Ахопіць, гэты словы, пані
Салодкая, не вымаўляй.

1808

Пераклад Рыгора Барадуліна

*Дзяўчына з Кадыкса*¹
(*The Girl of Cadiz*)

I

Пры мне не рупся ў пахвальбе
Красе паўночнай, лэдзі чыннай,
Калі на Кадыксе цябе
Не пазнаёміў лёс з дзяўчынай.
Хоць русых пасмаў вадаспад
Не падае святлом на плечы,
Са спёкаю начной пагляд
Мацней ад стомленай сінечы.

II

Яна агонь, як Праметэй,
Украла ў неба, і ў крадзейкі
Ён б'ецца ў бездані вачэй,
Ласкава цэдзіцца праз вейкі.
Ты прысягнеш, што плынь пяе,
Агонь у сэрцы палам ные.
I, шыю лашчачы яе,
Віюцца пасмы варанья.

---

¹ Горад у паўднёва-заходняй Іспаніі, наведаны Байранам падчас яго падарожжа ў 1809 г.

III

У нашых не мілосць, а млосць,
З брытанкай холадна ў пасцелі,
Хоць вока вабіць прыгажосць,
А вусны у шале не ўлюцелі.
Іспанка з сонцам у крыві,
Вечназялёная галіна.
Хто так умее, назаві,
Кахаць, як з Кадыкса дзяўчына?

IV

Іспанка – радасці дзіця,
А не какетка запісная,
Не загаіўшы пачуцця,
І ненавідзіць, і кахае.
На звон падкупны залаты
Не дрогне сэрца ў перапудзе.
Яе нічым не купіш ты.
Як пакахае, вернай будзе.

V

І ва ўзаемнасці яна
Цвяліць твой шал, запал не стане,
Бо кожнай думкаю здаўна
Гатова да выпрабавання.
Калі Іспанія ў бядзе,
На выклік небяспекі ўстане.
Каханы зранены ўпадзе,
Адпомсціць дзідай за каханне.

VI

Калі танцуе дацямна
Ці, дзелячы з гітарай мроі,
Пяе пра рыцара яна,
Пра маўрытанскага героя;
Калі прыгожаю рукой
Ружанец свой перабірае
Ці з хорам песняй трапяткой
Гукае зорку з небакраю, –

VII

Хто гляне, згубіць свой спакой,
Патрапіўшы ў красы за краты.
Няхай жа гнеў раўнівы свой
Суцешаць іншыя дзяўчаты.
Хоць я красунь пабачыў шмат,
Змяняў краіну за краінай,
Ды параўнацца ўсім наўрад
З адною с Кадыкса дзяўчынай.

1809

Пераклад Рыгора Барадуліна

*Да Инэз*¹

(*To Inez*)

1

Не, не ўсміхайся мне: ў адказ
На жаль! я не магу ўсміхацца.
Дый Неба хай табе не дасць
У марным плачы засмучацца.

2

Спытаеш, што за ціхі боль
Знёс радасць прэч і сэрца кроіць?
Не ўдасца так, сказаць дазволь,
Яго хоць трохі супакоіць.

3

І не нянавіць, не мілосць,
І не амбіцьи пустыя
Мне кажуць: ты пакінь, што ёсць, –
Уцехі, радасці былыя.

---

¹ Стансы «Да Инэз», лірычным адрасатам якіх была, хутчэй за ўсё, Тэрэза Макры, з якой Байран пазнаёміўся ў Афінах падчас свайго падарожжа, былі напісаны ў студзені 1810 г. і пазней увайшлі ў першую частку яго паэмы «Паломніцтва Чайльд-Гарольда».

4

Знямогся я: мяне вядзе
Пустэча прэч, і мне ўсё роўна.
Не бачу больш красы нідзе,
Не цешыць позірк твой чароўны.

5

Так, гэта той душэўны змрок,
Што Вечны Жыд спазнаў дазвання:
Ў жыццё не веру па той бок,
А смерць адкладвае спатканне.

6

Ўцякаць? Але куды? куды?
Ў якія бегчы далячыні?
Бо дэман думкі мой заўжды
Са мной, і ён цвяліць не кіне.

7

І што, ў чым іншыя знайшлі
Уцехі, мне таму даць веры?
Тугу спазнаў я на зямлі,
А іншае – адны хімеры.

8

Вядзе мяне праз церні шлях,
На плечы цісне мне былое.
Адно суцешвае: працяг
Жыццё не мусіць мець такое!

9

А што найгорай? Не пытай,
Будзь літасціва – й непрыкметна
Маёй душы патолю дай,
Што на парозе апраметнай.

[1810]

Пераклад Лявона Баршчэўскага

Ода знішчальнікам знішчальнікаў станкоў
(*An Ode to the Framers of the Frame Bill*)

Цудоўна, лорд Э[лда]н, лорд Р[айдэ]р¹, выдатна!

Збавенне Брытаніі – гэты закон.

Вядома ж, той сродак найлепей прыдатны,

Што хутка прыносіць палёжку і – скон!

Ткачы патрабуюць, нягоднікі ўпартыя,

Спагады ў памкненнях ганебных сваіх.

Папраўце ж *памылку*: яны толькі вартыя,

Каб іх каля фабрык павесіць усіх.

Адчай ашуканцы ў галечы адчулі:

Ад голаду красці й сабака пачне.

Павесіўшы іх за зламаныя шпулі,

Урад наш выдаткі на харч абміне.

---

¹ Джон Скот Эддан, палітык-кансерватар, у 1801–1827 гг., лорд-канцлер, і Рычард Райдэр, які ў 1805–1812 гг. займаў пасаду міністра ўнутраных спраў Вялікабрытаніі, былі ініцыятарамі біля, паводле якога за знішчэнне станкоў на фабрыках (за што агітавалі прадстаўнікі руху лудытаў) прадугледжвалася смяротнае пакаранне. Выступаючы ў парламенце, Эддан назваў паўстанне ткачоў у Нотынгеме «памылкай», а адну з самых гучных спраў у той час разглядаў суд у Ліверпулі.

Дзіця ўсё ж прасцей за машыну ствараецца,
Панчоха ідзе даражэй за жыццё.
Хай шыбеніц гаем Шэрвуд¹ аздабляецца
Ды сведчыць пра нашых свабод развіццё!

Утроп тых злачынцаў ідзе правасуддзе,
Малойцаў-жандараў аддзел баявы;
На іх нацкаваны з паліцыі людзі,
Найлепшыя з катаў, суддзя міравы.
А лорды, што заклік да суддзяў звярнулі,
Каб толькі сумлення пазбегнуць пакут,
Дарэмна чакалі суда ў *Ліверпулі*:
Ткачам не суддзя вынес гэты прысуд.

І хтосьці, здаецца, збянтэжаны трохі,
Як бачыць галодны адчай бедакоў –
Што людзі каштуюць танней за панчохі,
Што косці ламаюць за злом тых станкоў.
Як праўда яно, думкі ўзнікнуць такія
(Хіба ж я іх з іншымі не падзялю?):
Ці перш не *скруціць тым мярзотнікам шыі*,
Што прагным *спагады* рыхтуюць пяцлю?

Люты 1812

Пераклад Лявона Баршчэўскага

---

¹ Маецца на ўвазе Шэрвудскі лес, што непадалёк ад Нотын-гема.

Не загадай забыць...

(Remember Thee! Remember Thee!)

Не загадай забыць цябе!
Пакуль цячэ жыцця ручай,
Няхай у сне, ў жальбе, ў мальбе
Б'е ліхаманка твой адчай.

Хай забыццё глыне імгла.
Твой муж віной не папракне:
Ты, незабыўная, была
Яму нявернай, д'яблам мне!

1812

Пераклад Рыгора Барадуліна

Стансы на музыку

(Stanzas for Music)

I

Не крэслаю імя, не гукаю са дна,
Ёсць смутак у гуку, ў пачутках віна;
Абудзіць сляза і з глыбінь апячэ
Падумкі, што ў сэрцы жывыя яшчэ.

II

Ці ў шале кароткім і ў згодзе даўгой
Часіна была, каб данішчыць тугой?
Раскаемся мы, як парвём ланцугі,
Шкадуючы, тыя ж паўторам кругі.

III

Будзь радасць тваёй, будзь маёю віна,
Даруй, калі можаш, ты ў свеце – Адна,
Ды сэрца, ў якім уладаркаю ты,
Ўзарвецца, парваўшы палон нематы.

IV

Нясхібная хіліцца перад табой
Душа, ахінутая змрочнай журбой:
Імгненні салодкімі, хуткімі дні
Здаліся з табой, як сусвет ні віні.

V

Уздых твайго смутку, міласці пагляд
Ці спыніць мяне, ці паверне назад,
Асудзіць, а ці ўзнагародзіць усім,
І губы твае скажуць штосьці маім.

1814

Пераклад Рыгора Барадуліна

З КНИГІ «ГАБРЭЙСКІЯ МЕЛОДЫ» (1815)

Нясе красу сваю...

(She Walks in Beauty)

Нясе красу сваю, як ноч,
З краіны той, дзе зор стае,
Святла і змроку не суроч,
Што тояцца ў вачах яе.
Дзень, пачакай, у зацень збоч,
Ёй неба ласку аддае.

Пашлі прамень ці ацяні –
І ўсёй красы як не было,
І пасма хваляй цеплыні
Не ляжа ўсцешна на чало,
Дзе высветлена з глыбіні
Душы бясхмарнае жытло.

Гарыць усмешка за шчакой,
Хаваючы гарачыню,
Пра вір падумкі трапяткой
Маўкліваць не раскажа дню,
Забудзе сэрца на спакой,
Яе пакахае ўпершыню.

12 чэрвеня 1814

Пераклад Рыгора Барадзіліна

Калі рыхтуе іншы свет...

(If That High World)

Калі рыхтуе іншы свет
Каханню гэтаму – працяг
І адлюструецца сусвет
У тых жа дарагіх вачах, –
Вядзі мяне, нязнаны шлях!
Збавеннем будзь, смяротны час,
Калі растане марны страх
У вечнасці, што злучыць нас.

Так мусіць быць. Чаму ж дрыжым,
Адводзячы пагляд убок
Ад бездані, калі адзін –
Апошні – застаецца крок?
Калі наперадзе – не змрок,
А незгасальнае святло,
Што, перанёшы праз Парог,
Для сэрца – сэрца зберагло?..

[1814]

Пераклад Галіны Дубянецкай

О, плач па тых...

(Oh! Weep for Those)

I

О, плач па тых, каго знёс Вавілон,
Хто без святынь, чыя айчына – сон;
І па юдэйскай арфе плач наўзрыдзь:
Дзе жыў іх Бог, бязбожнік там сядзіць.

II

Калі б Ізраіль кроў змыць з ног паспеў,
Калі б павесялеў Сіёна спеў?
І з Іудзеі ён па ўсёй зямлі
Уцехаі разляцеўся б – дзе? калі?

III

Вандроўны люд, стамлёны ад дарог,
Дзе б ты знайсці сабе прытулак змог?
Ёсць гнёзды, норы ў жыўнасці наўкол,
Ва ўсіх – Айчына, у цябе ж – магільны дол.

[1814]

Пераклад Лявона Баршчэўскага

На берагах Ярдана

(On Jordan's Banks)

I

Арабскія вярблюды ля Ярдана,
Каля Сіёна модлы несціхана
Гучаць чужыя. І Баалаў жрэц
Балюе там, ды твой маўчыць Тварэц.

II

І тут, дзе ў кстах Тваіх былі скрыжалі,
Тут, дзе Твой цень габрэі пазнавалі,
Схавана слава ў саване агню,
Жывым усцешыцца няможна дню.

III

Хай позірк Твой маланкаю пацэліць
У прыгнятальнікаў, не дасць ім стрэліць!
Дакуль тыран пануе над Зямлёй Святой?
Дакуль, о Божа, храм марнее Твой?

[1814]

Пераклад Лявона Баршчэўскага

*Дачка Іефая*¹
(*Jephtha's Daughter*)

Калі край наш, о мой ўладар,
Ад цябе патрабуе ахвяр,
І за тое, што ты перамог,
Адбірае жыццё ў мяне Бог,

Сваё слова, мой бацька, шануй,
Па дачцэ не тужы, не сумуй,
Можаш смела мяне ты забіць, –
Я любіла і буду любіць.

У імя гэтай светлай любові
Ты дачку сваю багаславі.
Мне не страшна смяротная мгла, –
Я зрабіла усё, што магла.

Хай рыдае Салем, – не зважай,
Будзь героем і слова трымай!
Бітву з ворагам выйграла я,
Стала вольнай краіна мая.

---

¹ Гл.: Суддзі, раздзелы 11 і 12.

Я свайго дасягнула. Бывай!
Добрым словам дачку ўспамінай,
Што для шчасця народа жыла
І з усмешкаю смерць прыняла.

[1814]

Пераклад Юркі Гаўрука

У сэрцы змрок...

(My Soul Is Dark)

У сэрцы змрок. Хутчэй, пясняр,
Пакуль не наваліўся жах,
Зайграй, здымі з душы цяжар –
Цяпер яна ў тваіх руках.
І, можа, ў змучаных грудзях
Надзеі рэштка ажыве;
І, можа, ў стомленых вачах
Сляза скранецца – і спыве.

Няхай шалёны будзе спеў,
Ладоў вясёлых не чапай.
Я слёз хачу – ты зразумеў?
Пакуту выліць сэрцу дай.
Бо поўнае па самы край
Яно пакутай. Час ліхі:
Ці зараз выплесне адчай,
Ці разарвецца ад тугі.

1815

Пераклад Галіны Дубянецкай

Слязінка на пялёстках вей...

(I Saw Thee Weep)

Слязінка на пялёстках вей
У чысціні сваёй
Была не бодем, а, хутчэй,
Світальнаю расой.
Усмешка ўспыхнула – і ўраз
Нібыта дзень настаў:
З ёй побач бляск сапфіру згас –
Бы месяц той, растаў.

Як вечаровы небакрай
Апошніх промняў след
Захоўвае, калі наўскрай
Сутонне поўніць свет, –
Вось так і сэрца беражэ
Усмешкі гэтай блік:
Ён свеціць, свеціць мне яшчэ,
Хоць мілы тварык знік.

[1815]

Пераклад Галіны Дубянецкай

Як ад пакут астыне прах...

(When Coldness Wraps This Suffering Clay)

I

Як ад пакут астыне прах,
Душа нятленна-маладая,
Пра іншы марачы абсяг,
Свой склеп пануры пакідае.
Ад цела вольны дух пасля
Сягне высока і, магчыма,
З нябесных сфер глядзіць здаля
На ўсё разумнымі вачыма.

II

Ва ўсёй бязмежнасці адна
Світае думка, як святая,
Сама нябачная, яна
Ўсё бачыць і назад вяртае.
І незаўважны след на дне
Трымае памяць днём мінулым.
Шырокім позіркам зірне
Душа і ўсё напоўніць гулам.

III

Глядзела вока праз хаос,
Калі людзей зямля прызнала,
Дзе вырашаўся лёс нябёс,
Дзе дух шукаў шляхі трывала.
Дзе творыцца свет новы наш,
Дух над усім лунае нема,
Пакуль не згасне сонца аж
Ці не зламаецца сістэма.

IV

Над палам, навіссю маны
Жыве душа ў святым памкненні,
Век праплыве, як год зямны,
Гады мільгнуць, нібы імгненні.
А над усім – далей – і прэч
Цераз усё ляціць бяскрыла
Адвечнасцю бясконцай рэч –
Што значыць смерць, яна забыла.

1815

Пераклад Рыгора Барадуліна

Бяссонных сонца
(Sun of the Sleepless)

Бяссонных сонца, зорачка нямая,
Што свой прамень слязою разлівае,
А цемнаты перамагчы не ў сілах,
Як ты падобна да ўспамінаў мілых!
Былое шчасце мігаціць здалёку,
Але не грэе, не дае палёгку.
Навокал ноч – крылаты чорны волат,
У сэрцы сцелецца празрысты холад.

[1815]

Пераклад Юркі Гаўрука

Галашэнне Ірада на Марыямне¹
(*Herod's Lament for Mariamne*)

О Марыямна, кроў твая
Душу ганебнай крые плямай!
Боль прагу помсты перарваў
І ярасць пераліў у лямант.
О Марыямна! дзе ты, дзе?
Ці чуеш, як твой муж галосіць?
Ты б даравала мне цяпер,
Але нябёс ніхто не ўпросіць.

Яе забілі? – Не маглі
Стрымаць шалёнага раўніўца?
Я гнеў у распачы спаліў,
Разбіўшы, сам хачу разбіцца.
Халодная ляжыць яна,
Здаецца ўсё такім варожым.
Схацеўшы, лёгка раз'яднаць,
Але з'яднаць ніяк не можам.

---

¹ Гл.: Евангелле ад Мацвея, раздзел 2; Евангелле ад Лукі, раздзел 1.

Яна сканала ўжо! Няма
Прыгожай кветкі Іудзеі;
Сябе самога я зламаў
І радасць сам сваю развеяў.
Віна мая, і я гару,
Пакуты вечнай страшны сведка.
Завяла кветка не ў пару,
Памерла Іудзеі кветка.

1815

Пераклад Юркі Гаўрука

Паражэнне Сенахерыба¹ *(The Destruction of Sennacherib)*

Асірыец напаў, нібы воўк на авец,
Быў убраны у золата ён і ў багрэц;
Нібы чыстыя зоры на моры ўначы,
Па-над Галілеяй блішчалі мячы.

Яго войска цякло, як вясною вада;
На захадзе сонца набегла арда.
А як сонца ўзышло, нібы ўвосень ліст,
Паляглі, паляглі ўсе пад ветру свіст.

Бо Ангел Смерці крылом узмахнуў,
Паветрам смерці ў твар ім дыхнуў, –
І застылі іх лютыя сэрцы навек,
Выбліскваюць вочы, як шкло, з-пад павек.

Іх імклівыя коні знайшлі супакой,
Шырокія ноздры наліты крывёй,
Ашчэраны зубы, у пене пясок, –
Без бітвы спыніўся шалёны наскок.

---

¹ Гл.: 4-я кніга Царстваў, раздзел 18.

Там вершнік, раскінуўшы рукі, ляжаў –
Раса на адзежы, на зброі іржа.
Пустыя палаткі, штандар на траве,
Кап’ё не паднята, трубач не заве;
І ўдовы Асірыі плачуць наўзрыд,
І ў храме Ваала іх ідал разбіт.
Так сіла паганцаў сустрэла свой лёс –
Растала, як снег, ад пагляду нябёс.

1815

Пераклад Юркі Гаўрука

Сышоў дух на мяне...
(*A Spirit Passed Before Me*)

Паводле Кнігі Ёва

I

Сышоў дух на мяне ў сваім вяліччы
І Неўміручасці адкрыў аблічча.
Замружыў вочы ўсім, а я не спаў,
Ад боскай моцы позірку не адрываў,
Здранцвенне па касцях маіх прайшло,
Валоссе дыбарам, калі чутно было:

II

«Ці чалавек за Бога большы? Ці магчыма,
Што ён свяцейшы і за серафімаў?
Ён, купка гліны, прах ля Божых ног,
За моль слабейшы, як паўстаць ён мог?
Стварэнне дня, існуеш ты да ночы,
І перад Мудрасцю сляпяя вочы!»

[1815]

Пераклад Лявона Баршчэўскага

З КНИГІ «ВЕРШЫ» (1816)

Журба, маўчанне...

(When We Two Parted)

Журба, маўчанне
Ў вачах поўна слёз.
Няўмольна расстанне
Час жорсткі нёс.
Халоднасць твару
І вуснаў тваіх;
І жаль, што хмарай
Вісіць штоміг.

Расы халоднай
Над бровамі след.
Мне боль нязводны
Прарочыў свет.
Не трэба ўсё-ткі
Прысягі пустой:
І ганьба, й плёткі
З табой і – са мной.

Імя тваё чую
Як кепскі знак.
Цябе я, такую,
Кахаць здолеў як?
Людзям невядома,
Што ўведаў я.
Не трэба нікому
Маркота мая.

Хаваючы, збылі
Мы жарсць і мілосць.
Бо сэрцы астылі
Ў растанні, як ёсць.
Калі ж я спаткаю
Аднойчы цябе,
То як прывітаю?
– Слязьмі, у журбе.

1808

Пераклад Лявона Баршчэўскага

Стансы да Аўгусты
(*Stanzas to Augusta*)

Калі згасіў праменне змок,
А розум цемра спавіла,
Надзея мой самотны крок
Па сцежцы блытанай вяла;

Калі ў пакутным часе тым
Стаяла распач над душой,
Сябры ўсе нашы па адным
Нас выракаліся з табой;

Калі, сустрэўшыся з бядой,
Агонь кахання нік і гас, –
Адзінай зоркай нада мной
Ты зіхацела ў цьмяны час.

Багаслаўляю прамяні,
Што, быццам з неба серафім,
У тыя жудасныя дні
Святлілі шлях святлом сваім.

Хоць хмара на цябе ішла,
Каб змокам твой згасіць прамень, –
З твайго празрыстага святла
З'яўляўся зноў праз хмару дзень.

Няхай лунае над маім
І сілу дасць няхай твой дух.
Са словам ласкавым тваім
На цэлы свет адзін пайду!

Я дрэва любае шуміць
Ля надмагільнае пліты,
Лісты твае схіліўшы ніц, –
Так нада мной стаяла ты.

І вецер выў, і гром грымеў –
Мяне ж не пакідала ты,
А свой журботны, ціхі спеў
Складалі ніцця лісты.

Каб ні табе, ні ўсім тваім
Не ведаць ганьбы горкай той,
Якая мне ў жыцці цяжкім
На долю выпала з ліхвой.

За дабрату ў падзяку лёс
Людзям ад сонца дар нясе.
О, каб найлепшае прынёс
Табе за спачуванні ўсе!

Міне няпэўная любоў,
Твая ж ніколі не міне.
Пакуль хвалюе сэрца кроў,
Тваё не здрадзіць сэрца мне.

Хай згіне ўсё ў жыцці маім,
Каб толькі ты была са мной!
Хоць шляхам я пайду цяжкім,
Свет – не пустыня мне з табой!

25 красавіка 1816

Пераклад Уладзіміра Дубоўкі

**З КНИГІ «ШЫЛЬЁНСКІ ВЯЗЕНЬ»
ДЫ ІНШЫЯ ВЕРШЫ» (1816)**

Стансы да Аўгусты
(Stanzas to Augusta)

Закацілася сонейка лёсу,
Зорка шчасця прымеркла зусім.
За людскою хлуснёй стагалосай
Сэрцам шчырым не йдзеш ты сваім.
Знала ты маё гора ліхое,
Падзяліла яго ты са мной.
Дарагая! Каханне такое,
Мабыць, толькі на свеце ў адной!

Калі дзень усміхнецца мне ветла,
На маё прывітанне ў адказ, –
Веру я праяністасці светлай,
Бо цябе ўспамінаю ў той час.
Калі з морам змагаецца вецер,
Як са мною былыя сябры,
Аднаго толькі шкода мне ў свеце, –
Што з табой разлучаюць вятры...

Хоць надзей маіх рухнулі скалы,
Пахаваны абломкі на дне, –
Не паддамся ніякім навалам,
Хоць пакутаваць суджана мне.
Гора ходзіць за мной па пятах,
Можа, нават прыцісне калі, –
Панаваць не дазволю я катам
Над сабой, над табой, на зямлі!

Верыў я табе – спраўджана тое!
Я любіў – не пакрыўджаны я!
Ад няпраўды хлуслівай людское
Не змянілася шчырасць твая.
Ты, хоць мы й разышліся далёка,
Не зраклася мяне ў тых дні,
А сачыла спагадлівым вокам,
Бараніла мяне ад хлусні.

Што скажу я пра тых у наўколі,
Што цкавалі хаўрусам мяне?
Калі не паважаў іх ніколі, –
Трэба збегчы было мне раней!
Праз памылку я страціў багацця
Нават больш, чым падумаць бы мог.
Але што б я і як бы ні страціў –
Лёс цябе, дарагая, ўсцярог!

Я ў руінах мінуўшчыны гэтай
На ўсе страты параду знайшоў:
Даць не шкода багацце ўсё свету
За найлепшую ў свеце любоў!
У пустыні самотнае дрэва,
Каля дрэва крыніца адна.
Птушка ў вецці спявае мне спевы,
Пра цябе мне спявае яна.

24 ліпеня 1816

Пераклад Уладзіміра Дубоўкі

Сон

(The Dream)

I

Жыццё – двухіснае: сон мае ўласны свет,
Мяжа між з’явамі названа ўяўна
Як ява й смерць, сон мае ўласны свет,
І свой сусвет рэальнасці ўтрапёнай,
І ў развіцці дыханне маюць сны –
І дотык радасці, пакуты, слёзы;
Калі не спім, на думкі нашы ціснуць,
Калі не спім, лягчэйшай робяць ношу,
Існуюць з намі; робяцца часцінкай
Нас, як і часу нашага, яны.
І вешчунамі вечнасці праходзяць,
Нібыта духі прошласці, – вяшчуюць
Пра будучыню, як сібілы; ўладна,
Тыранячы нас бодем і кунегай;
Рабіць змушаюць, што яны захочуць,
І зданню зніклай узрушаюць нас,
Страх ценяў счэзлых – ці яны такія?
Мінулае ўсё – цень? А што ж яны?
Стварэнні розуму? – Бо розум можа
Ім створанымі насяляць планеты
Істотамі яснейшымі за існых,
Жыццё ўдыхнуць, каб плоць перажылі.

Я здань прыгадваю, што мне здалася,
Магчыма, ў сне – бо думка можа ўраз
Дрымлівая ў сябе ўвабраць гады
І доўгае жыццё зрабіць гадзінай.

II

Дваіх я ў росквіце юнацтва бачу,
Стаяць на ўзгорку, на пакатым схіле,
Зялёным і адхонаватым, быццам
Мыс доўгага хрыбта, адно што мора
Няма, якое б лашчыла падножжа,
Ды надта краявід жывы, і хваля
Лясоў і ніў, і хаты дзе-нідзе
Параскіданья, і дым сукрысты
Над стрэхамі займаецца; – узгорак
Аздоблены каронай з дыядэмай
Дрэў, высаджаных незвычайна – кругам,
Ды не гульнёй прыроды, чалавекам:
Дзяўчына і юнак стаялі там,
Яна глядзела долу на красу,
Такую, як сама, ён – на яе;
Абое маладыя, а яна
Прыгожая, адно што ўзрост іх розны,
Дзяўчына ў слодычы маладзічковай
Чакала поўні радасці жаноцкай;
Хлапчук быў маладзей, але душа

Перарасла гады яго, і вочы
Адзін, ім любы, твар шукалі ў свеце,
І твар світаў яму: хлапчук сачыў,
Пакуль не закацілася аблічча;
Быў існасцю яе, яе дыханнем;
Быў голасам яе, ды з ёй маўчаў,
Ад слоў яе трымцеў; яна была
Ягоным зрокам, і яе вачыма
І свет і колер бачыў: перастаў
Жыць у сабе; жыццём ягоным стала,
Рацэ – ягоных думак акіянам,
Што ўсё трымаў: ад голасу яе,
Ад дотыку і кроў цякла памклівей,
Яго шчака гарэла – толькі сэрца
Не ведала, адкуль агонь займаўся.
Яна ж яго пачуцці не прымала:
Ўдыхала не па ім; і ён ёй быў
Як брат – не больш, і гэтага замнога
Было, – братоў не мела і яго
Сваёй дзіцячай дружбай адарыла;
Яна была нашчадніцай адзінай
Старога роду – называцца братам
Любіў і не любіў ён. А чаму?
Час адказаў, бо іншага кахала,
Яна кахала іншага цяпер
І пазірала ўдалячынь са схілу,
Адкуль яе каханага стаеннік
Чаканне апярэдзіць прыляціць.

III

І раптам сну майго настрой змяніўся,
І замак старажытны ўзнік, ля сцен
Стаяў стаеннік, гунькаю акрыты:
Стаяў каля акна ў пакоі замка
Юнак, я пра яго казаў, – самотны,
Бляднеў, хадзіў з кутка ў куток, ды вось
Ён сеў, схапіў пяро, пачаў пісаць,
Не разабраў я слоў яго, а потым
Паклаў на рукі голаў і затросся,
Бы ў ліхаманцы – потым зноў падняўся,
Зубамі і дрыготкімі рукамі
Падраў, што напісаў, ды слёз не ліў.
І ў рукі ўзяў сябе, прынамсі, выгляд
Зрабіў, што ён спакойны, і ўвайшла
У гэты час яго кахання пані;
Яна ўсміхалася рахмана, хоць
І ведала, што ён кахаў яе,
Мілоць пра ўсё сказала, цень яе
Яму захмарваў сэрца, і яна
Не бачыць не магла, што ён няшчасны.
І ён устаў і холадна-пяшчотна
Руку паціснуў ёй, на твары ўміг
Ягоным думкі ўслых загаманілі
І зніклі так, як і прыйшлі, імгненна:
Ён выпусціў яе руку і выйшаў
Паволі, быццам і не развітаўся,

Яны ўсміхнуліся ўзаемна, ён
Стары палац пакінуў, выйшаў з брамы,
Сеў на стаенніка, паехаў, больш
Ён не пераступаў парог ссівелы.

IV

І раптам сну майго настрой змяніўся.
Юнак мужчынам стаў, сярод пустэчаў
У полымных краях знайшоў прытулак,
Душа яго аблашчылася сонцам,
Нязвычайная прырода акаляла
Яго, ён не такі быў, як раней,
Ён вандраваў на беразе, на моры,
І размаіта вобразы паўсталі,
Найшлі, як хвалі на мяне, ды ён
Часцінкай іхняй быў, і ўбачыў я
Што ён ляжаў, ад спёкі ратаваўся
Сярод абваленых калон пад ценом
Разбітых сцен, што дойдзідаў імёны
Перажылі; драмаў ён, побач з ім
Вярблюды пасвіліся, ля фантана
На прывязі стаялі скакуны,
Мужчына ў доўгіх насавах на варце
Сядзеў, а ўсе наўкол драмалі чуйна,
І ўсе акрытыя былі блакітам,
Ды гэтакім бясхмарным, ясным, чыстым,
Што бог самотны бачыўся ў нябёсах.

V

І раптам сну майго настрой змяніўся.
Заручана яго каханняя пані
З другім, хто не кахаў яе, як ён,
У доме родным ад яго далёка
Жыве яна, акружаная дзеццямі,
Працягам прыгажосці, – ды пабач?
Сябе на твары раптам выдаў сум –
Самазмагання ўнутранага цень;
Апаў пагляд, нібыта наліліся
Павекі непралітымі слязьмі.
Адкуль той сум? Усё, што любіць, мае,
Таго няма, хто так яе кахаў,
Пажаднасцю, схаваным кепска смуткам
Ён не збянтэжыць думак чысціню.
Адкуль яе маркота? Не кахала
Яна яго, надзей не пакідала,
Ён – здань мінулага – не быў часцінай
Таго, што розум мучыла яе.

VI

І раптам сну майго настрой змяніўся.
Вандроўнік дома. Бачу, як стаіць
Ля алтара з нявестай, твар прыгожы
Яе, ды не такі, які належаў
Яго юнацтва зорнаму святлу,

І каля алтара зноў твар яго
Змяніўся, тое ж самае ўзрушэнне
Узрушыла, як і ў пакоі замка,
Усё яго нутро ў самоце, потым,
Як і часінай той, на твары ўміг
Ягоным думкі ўслых загаманілі
І зніклі так, як і прыйшлі, імгненна.
Спакойны ён стаяў і як належыць
Пакляўся, толькі ўласных слоў не чуў.
І ўсё пайшло кругамі, ён не бачыў,
Што адбылося, што адбыцца мела, –
Адно стары палац і залу бачыў,
Пакоі запаветныя і месца,
Дзень і гадзіну, сонца бляск і цень,
Усё, што звязвала гадзіну, месца,
Яе, што лёсам стала, – ўсё прайшло
І паміж ім паўстала і святлом.
Чаму ўсё гэта ўзнікла ў міг такі?

VII

І раптам сну майго настрой змяніўся.
Змянілася яго каханняя пані,
Яе душу ўзяла хвароба, розум
Яе пакінуў назусім, і вочы
Свайго не мелі бляску, толькі позірк

Зрабіўся незямны, яна царыцай
Краіны фантастычнай стала, думкі
Перамяшчаліся несумяшчальна,
Міраж, зусім незразумелы іншым
Вачам, быў зразумелы толькі ёй.
Вар’яцтвам гэта лічыць свет, ды мудрасць –
Вар’яцтва горшае яшчэ, і позірк
У меланхоліі – страшэнны дар.
Што гэта, можа, праўды тэлескоп?
Фантазіяй сваёй ён ясніць далеч
І, агаляючы як ёсць жыццё,
Рэальнай надта робіць рэчаіснасць.

VIII

І раптам сну майго настрой змяніўся.
Вандроўнік зноў самотны, як раней...
Усе, што ля яго снавалі, зніклі
Ці з ім змагаліся, ён быў мішэнню
Зайздросці і паклёпаў, зацкаваны
Пагардай і нянавісцю, яго
Боль і пакуты толькі разумелі,
Ён, як манарх Пантыйскі даўніх дзён,
Атруту еў, але яна над ім
Не мела сілы, страваю была,
Ён перанёс, што іншым смерць нясло,

Пасябравалі з ім Сузор'і, Горы,
Дух Вечнасці імклівы, з імі ён
Меў дыялогі, і яны яму
Даверылі таемнасці магічнасць,
Шырока кнігу Ночы адгарнулі.
І галасы з прадонняў адкрывалі
Яму сакрэт і цуд. – Хай будзе так.

IX

І знік мой сон, ён болей не змяняўся.
Ён незвычайны меў парадак, лёс
Дваіх быў так прасочаны, амаль
Як сапраўды – адна жыццё вар'яцтвам
Закончыла, пакутамі – абое.

Ліпень 1816

Пераклад Рыгора Барадуліна

Цемра (*Darkness*)

Я сон прысніў – не ўсё там сном было.
Пагасла сонца, зоркі ўсцяж плылі
У вечным Космасе, адно цягнуечы,
Без промняў, без слядоў. Зямля
Халодная навослеп у бязмесячным
Абшары шлях тарыла свой.
І золак пачынаўся, і сыходзіў ён,
А дзень не пачынаўся. І ў пагібелі
Сваёй ужо не сумняваўся люд,
Забывшы жарсці ўсе свае даўнейшыя.
Замёрлі сэрцы ў модлах пра святло.
І жыў пры вогнішчах народ, як маякі,
Гарэлі троны ды палацы каралёў
Каранаваных; хаты, што прыстанішчам
Былі ўсяму жывому. І агонь зжыраў
Паселішчы ды гарады; збіраўся люд
На папялішчах, каб зірнуць апошні раз
На родныя абліччы ды запомніць іх.
Пашанцавала тым, хто між вулканаў жыў,
Нібы сярод паходняў у гарах, надзеямі
Сябе падтрымліваў у страху; ўсе лясы
Былі падпалены, ды несупынна падалі
Дадолу абгарэлыя ствалы, і змрок

Пахмурны ахінаў усё навокала.
І пры апошніх водблісках агнёў
Суздром абліччы нейкія хімерныя
Ўзнікалі: нехта ў цемрадзі ляжаў,
Стуліўшы вейкі, ды рыдаў ад распачы,
А нехта і ўсміхаўся, галаву панурыўшы.
І мітусіліся трывожна іншыя,
Шукаючы спажывы для агню,
І ў неба распачна ўціналі позіркі,
Што саванам накрыва цэлы свет,
Ды на зямлю валіліся з праклёнамі,
Скрыгочучы зубамі – ў чорны пыл.
І птахі ў сполаху кружлялі з крыкамі,
Махалі крыламі, нікому не патрэбнымі.
Спалоханья, ўжо і хіжыя звяры
Ішлі з пакорай да агню, а гáды там
Зіваліся ў клубок і не кусаліся,
А людзі забівалі іх, на харч сабе –
І палыхнула ўраз Вайна, якой даўно
Не бачыў люд, і зноўку пралілася кроў
Дзеля яды. І кожны там, у цемрадзі,
Панура еў, бо ўся Любоў пакінула
Ужо людзей. Жылі адною думкаю –
Што на парозе смерць стаіць ганебная
Ды хуткая. Бо голад мучыў іх
Пякельны. У пакутах люд канаў,
Ды не было магіл ні трупам, ні касцям,

Шкілеты пажыраліся шкілетамі.
Сабакі кідаліся на гаспадароў
І загрызалі іх. З іх толькі быў адзін
Свайму адданы: ад яго ён адганяў
Звяроў, людзей галодных да тае пары,
Пакуль тых іншая спажыва вабіла.
Лізаў гаспадаровы рукі ён, і ўжо
Яны на ласку не адказвалі. Так ён і здох...
Людзей дакончыў голад, але ў горадзе
Вялікім двое выжылі – два ворагі.
Яны прыйшлі да алтара, дзе галаўні
Яшчэ цьмянелі. Рэчаў там было святых
Нямала: ўсе – нібы нікчэмны друз.
Рукамі ледзь жывымі ды кашчавымі
Яны разгрэблі попел і раздзьмухалі
Агонь дыханнем кволым. І, нібы на смех,
Зрабілася відно ім, і абодва ўраз яны,
Не ведаючы, з кім тут перасекліся,
Убачыўшы ў другога Голаду таўро
На лбе: «Ён – Вораг» – і зірнуўшы твар у твар,
Ад жаху ўскрыкнуўшы, сканалі ўраз.
Стаў пусткай Свет. І ўся зямля, што некалі
Населенай, магутнаю была, цяпер
Чарнела грудай без травы, без дрэў, бязлюдная.
І не было ўжо там ні лета, ні зімы –
Адно пухліна смерці ды хаосу глей.
Азёры, моры, рэкі – ўсё застыла ўшчэнт.

У бездані бязмоўнай кожны рух замёр,
Гнілі на морах мёртвых караблі:
Іх лаштыры шматкамі рассыпáліся.
І воды ўжо не ажывалі хвалямі.
Штармы аціхлі назаўжды. Сышлі ў нябыт
Прылівы – ўслед за Месяцам-валадаром.
Усе вятры павялі ў сонным мроіве.
І зніклі хмары – змроку непатрэбныя:
Ў яго Сусвет навечна, беззваротна адышоў.

1816

Пераклад Лявона Баршчэўскага

**З ВЕРШАЎ 1815–1824 ГАДОЎ,
АПУБЛІКАВАННЫХ У РОЗНЫХ ВЫДААННЯХ**

На ўцёкі Напалеона з Эльбы
(On Napoleon's Escape from Elba)

Сабе ўчыняючы адны задавальненні,
Падпарадкоўваў ён усіх, каго сустрэне,
Аж у Парыж прыйшоў ад Эльбы праз Ліён:
Вітаў дам балямі, а ворага паклонам ён.

1815

Пераклад Лявона Баршчэўскага

Бывай

(Fare Thee Well)

Былі сябрамі юнакі,
Іх з'елі злыя языкі.
Ім згоду Бог з нябёс не верне.
Юнацтва дакалолі церні.
Быць у разладзе з тым, хто люб, –
З вар'яцтвам браць шалёны шлюб.

.....

Сябе саміх ім не знайсці,
Каб сэрца вызваліць ад болю,
Пачуцці выпусціць на волю.
Як стромы, шрамы ў забыцці
Іх разарвалі, паміж імі
Сціхае мора ў небыцці.
Ды ні мароз, ні сквар не здыме
Слядоў, дзе тоіцца святло,
Што іхнім некалі было.

Коўлрыдж. «Крыстабель»

Бывай! Калі і назаўсёды –
Бывай! Май радасць у жыцці.
Не дасць ніколі сэрца згоды
Маё супроць цябе ісці.

Твая галоўка спачывала
Так часта на грудзях маіх,
Пакуль сыходзіў сон, бывала.
Назад не вернецца той міг.

Мае ўсе думкі летуценна
Пачуць ты на грудзях магла.
Ты зразумей, што сэрцу дрэнна,
Сцюдзёна без твайго цяпла.

Хоць хваліць свет цябе за гэта,
Удар вітае кожны твой,
Горш ад абраз ухвалы свету,
Свет радасны чужой журбой.

Хоць маю я заган нямала,
Ці ж іншай не знайшлі рукі,
Апроч тае, што абдымала,
Каб раніць сэрца наўпрасткі.

Як ні хлусі сабе – ўсё роўна
Каханне не затухне так.
Два сэрцы шчырыя раптоўна
Не ўдасца разарваць ніяк.

Няхай тваё жыве самохаць,
Майму адно – сплываць крывёй.
А думка будзе боль палохаць,
Што не сустрэцца нам з табой.

Чарней за плач над дамавінай
Сэнс гэтых слоў я ўзрушыў сам,
Але ў пасцелі удавінай
Шторання прачынацца нам.

Калі дачушку – ўцехі згадку
Ты будзеш, песцячы, люляць,
Ці слова «бацька» напачатку
Яе навучыш вымаўляць?

Як ручанятамі малая
Пацягнецца ў святой мальбе,
Згадай таго, хто бласлаўляе,
Хто шле каханне да цябе.

Як лініі яе аблічча
Твой сум жаночы ўскалыхне.
Хай сэрца зноў мяне пакліча
Біццём яшчэ ўсё верным мне.

Ты ведаеш мае заганы,
Маё вар'яцтва, мары, сны,
Мае надзеі закаханы
Ў цябе адну, з табой яны.

Мой гонар, што перад любою
Бядой не гнуўся, свет кляне,
Ён хіліцца перад табою,
Душа ўцякае ад мяне.

Ды ўсё ўжо скончана, дарэмна
Я словы ў марнасці таю,
І толькі думкі патаемна
Дарогу ведаюць сваю.

Бывай! Два сэрцы раз'яднаны.
Я, ўзяўшы ў верніцы тугу,
Самотны, люты, зацкаваны,
Ад жудасці сканаць магу.

18 сакавіка 1816

Пераклад Рыгора Барадуліна

Стансы

(Stanzas. Could Love For Ever...)

Калі б Каханне
Магутнай плынню
Цякло няспынна,
Маўляў рака, –
Шчасліўшай долі
Ад тэй няволі
Ніхто б ніколі
І не шукаў.
Але ўздыханні
Плывуць, як здані,
Мальцу-Каханню
Трубіць адлёт –
Нас ён кідае,
А завітае
Парой вясновай, хіба праз год.

Расстанне з любай
Падасца згубай,
Знявагай грубай
Усіх надзей;
Аж мы сталеем –
І ўжо не млеем,
Як звее вэлюм

З яе вачэй.
А з мілай поруч,
Забывшы горыч,
Каханню пёры
Скубём з крыла;
І схамянецца
Нарэшце сэрца:
Без тога пер'я дзе ўзяць цяпла?

Каханне – дзея!
Хто разумее,
Той не марнее
Між марных мрой
І не спрабуе
Накінуць зброю,
А рызыкуе
І рвецца ў бой.
Гэй! Гэй! Наперад!
Не сціхне верад!
Маркоты нерат
Не ўцягне ў сон!
Каханне штóдня
Бароніць годна
Ад паніжэння свой слаўны трон.

Каханак смелы!
Згасання сілы
Пачуццяў мілых

Не дачакай:
Наўслед пяшчоты
Пайшлі згрызоты –
І з горкай ноты
Панік твой рай.
З якой напасці
Ачахлі жарсці
І што вам засціць –
Не высвятляй;
Тады: «Дабранач!»,
І вы сябрамі
Ужо асобна ў свой рушце шлях.

Па развітанні
Успамінанне
Вяртае зьянне
Шчаслівых дзён:
Вам стала волі
Пасля спатолі
Не доўжыць болей
Сабе палон.
Як жар абдымкаў
Не знаў зазімкаў –
Пяшчоты дымка
Імгліць пагляд,
І вочы люстраць
Былыя глупствы –
І азірнешся крадком назад

О так, расстанне –
Як пакаранне,
І нараканні,
І ўсё дарма –
Але застацца,
Каб марнавацца –
Што гэта, браце,
Як не турма?
Зірне праз краты
Малец крылаты,
Бы вінаваты
З-за слёз тваіх;
Яго адпусціш –
Настане вусціш,
А потым прыйдзе палёгкі ўздых.

1819

Пераклад Галіны Дубянецкай

Мне сёння трыццаць шэсць гадоў
(On This Day I Completed My Thirty-Sixth Year)

Сябе, маё сэрца, не трывож,
Калі другіх не можаш хваляваць.
Хоць не магу каханым быць, а ўсё ж
Магу яшчэ кахаць!

Як жоўты ліст, злятаюць дні мае,
Абсыпаўся майго кахання цвет.
Туга-змяя спакою не дае,
Паўзе за мною ўслед.

Самотны, як вулкан над астраўком,
Агонь душу выпламяняе мне.
Распаляць не паходні тым агнём, –
Касцёр маёй труне...

Надзеі зніклі ад мяне усе,
Трывожны жах пакінулі яны.
А з тых турбот, што мне жыццё нясе,
Цяжэюць кайданы.

Але не там, а тут сваёй душой
Павінны ў гэтым часе мы хварэць.
Калі са славаю жыве герой, –
Са славай прыме смерць.

Каля мяне і зброя, і штандар,
І слава Грэцыі цяпер мая.
І паўшы са шчытом яе змагар,
    Быў ёю горд, як я.

Зірні на Грэцыю: там новы дзень.
Паўстань, мой дух! на век мінулы глянь:
Чаму да возера імкне струмень? –
    На бітву першым стань!

Не дай у сэрцы месца для уцех,
О слова добрага не варты свет!
Хай абьякім стане звонкі смех,
    Спакусны твар кабет!

Калі сваю шкадуеш маладосць,
Чаму ж на свеце марна ты жывеш?
Усё шукаеш недзе прыгажосць? –
    Загінь у бойцы лепш!

Не кожны выбера – такіх не шмат –
Свой дол у ратным полі ў нашы дні.
І ўсё ж хай там пагасне твой пагляд,
    Ты там засні!

Місалунгі, 22 студзеня 1824

Пераклад Уладзіміра Дубоўкі

З ПАСМЯРОТНАЙ КНІГІ
«ЛІСТЫ І ДЗЁННІКІ» (1830)

**Фрагмент, напісаны неўзабаве
пасля ўзяцця шлюбу паннай Чаўарт¹**
(*Fragment, Written Shortly After the Marriage
of Miss Chaworth*)

Энслі – ўзгоркаў край пануры,
Рай дзіцячых летуценняў,
Тлум ліхіх паўночных бураў,
Мітусні няўрымсных ценяў.

Месцы мілыя... не трэба!
Ўсё растала, нібы ў сне.
Ах! усмешкай Мэры неба
Не ўсміхнецца болей мне.

1805

Пераклад Лявона Баршчэўскага

---

¹ Мэры Эн Чаўарт была далёкай сваячкай і падлеткавым захапленнем Байрана; у 1805 г. яна пабралася шлюбам з Джонам Мастэрсам. Гэты шлюб, урэшце, аказаўся няўдалым.

Не блукаць нам больш ніколі...

(So We'll Go No More a Roving)

Не блукаць нам больш ніколі
Разам пад маладзіком,
Хоць мілосць жыве і ў полі
Светла так, нібыта днём.

Похвам – нож, грудзям – душу
Не, не ўдасца перажыць.
Вось жа, й сэрцу час, гляджу,
Ад кахання адпачыць.

Ноч, калі ўзышло каханне,
Зменіцца пахмурным днём.
Не блукаць нам больш да рання
Разам пад маладзіком.

1817

Пераклад Лявона Баршчэўскага

На дзень майго вяселля

(On My Wedding-Day)

Новы год... І жадаюць заўзята
Ўсе, каб ён быў яшчэ шмат разоў.
Я ж хачу, каб вясельнае свята
У жыццё не прыйшло маё зноў.

2 студзеня 1820

Пераклад Лявона Баршчэўскага

Стансы

(Stanzas)

Хто не можа змагацца за волю ў сябе,
Хай паўстане за волю чужую.
Рым і Грэцыя – прыклад яму ў барацьбе:
Хай жыцця дзеля іх не шкадуе.

Чалавецтву служыць – спокліч той баявы
Ўсюды знойдзе ў людзей спачуванне.
І, як з бітвы за Волю ты выйдзеш жывы,
То займееш ты рыцара званне.

1820

Пераклад Лявона Баршчэўскага

**З ІНШЫХ ПАСМЯРОТНЫХ ПУБЛІКАЦЫЙ
(1877–1905)**

З дзённіка ў Кефалоніі
(Journal in Cephalonia)

Нябожчыкі не спяць – мне сніць свой сон?
Тыраны душаць свет – прыціхнуць мне?
Даспеў загон – ці мне не жаць свой плён?
Не сплю. На ложку з церняў хто засне?
Гучыць труба ўвушшу мне безліч дзён,
І рэха ў сэрца тне...

19 чэрвеня 1823

Пераклад Рыгора Барадуліна

Спеў да суліэтаў¹

(Song to the Suliotes)

1

Гэй, на бой, сынове Сулы!
Абудзіце дух заснулы.
Прэч ірвы, байніцаў соты!
Баўа, баўа, суліёты!
Зачакалася здабыча,
Смела, хлопцы, подзвіг кліча!

2

Хай ад вас, як злая зграя,
Армія Алі ўцякае!
Сочыць родны край за вамі
Горамі і астравамі.
Зараджайце, стратыёты,
Баўа, баўа, суліёты!

---

¹ Невялікая група грэка-албанцаў, якая жыла ў паўночна-заходняй Грэцыі і вызначалася сваім вальналюбствам.

3

Шаблямi арыце гонi,
Ураджай збярыце сёння!
Рушце ў крэпасць, у праломы –
Там багацця, як саломы.
Неба грэйце перунамi.
Рушце, будзеце панамi!

1823

Пераклад Рыгора Барадулiна

Каханне і смерць

(Love and Death)

1

Сачыў цябе, калі быў вораг з намі,
Гатовы на яго абрынуць злосць.
Ці мы ў бяспецы безнадзейнай снамі
Дзялілі ўсё і волю, і мілосць.

2

Сачыў цябе, калі ў шалёным гудзе
Наш карабель даверыўся скале,
Даваў руку – надзейнай лодкай будзе,
Хай грудзі стануць лёхам пры святле.

3

Сачыў цябе, калі плыла з туману,
Аддаў сваю пасцель – і доле лёг,
Сачыў за хвораі і адсюль не ўстану,
Калі ты знойдзеш тут свой ранні лёх.

4

І землятрус прыйшоў, і захістала
Сцяну, жывое ўсё, як ад віна.
Каго гукаў, каго адчаю зала
Хавала? Хто пакутваў? Ты адна.

5

Як перахопіць скон маё дыханне
І губы сцішацца ў слабой мальбе,
Каб апярэдзіць думак дагасанне,
Мой дух яшчэ памкнецца да цябе.

6

Жыве каханне не па нашай волі,
Што я нялюб, папрокам не крану,
Мне лёс наканаван не мець патолі,
Кахаць цябе ўсяму ў дакор адну.

[1824]

Пераклад Рыгора Барадуліна

Урываак з паэмы «Бронзавы век»

(From «The Age of Bronze»)

О неба! Ён тваёй зіхцеў красой!
Зямля! Ён – дасканалы вобраз твой!
Ты, выспа! Славу мецьмеш ад людзей:
Арлёнкам рос ён у тваім гняздзе.
Вы, Альпы, першы бачылі уздым, –
Сто перамог прайшло пасля за ім!
Рым! Цэзараў тваіх слаўнейшы ён...
Навошта ж ён прайшоў за Рубікон,
За Рубікон людскіх святых правоў –
У зграю чужаедаў-каралёў?
Егіпет! Між тваіх забытых пліт
У глыбіні вячых пiрамiд,
Пачуўшы новага Камбіза гром,
Аж здрыгануўся фараонаў сонм.
А ў гэты час ад Нільскіх берагоў
Сiвiя зданi сарака вякоў,
На пiрамiдах стаўшы ў шчыльны рад,
Спалохана глядзелi ў далягляд.
Гiгантаў змрочных абняла жуда,
Калi ў пустэльні за ардой арда
Ў шаленстве дзiкiм бегала ўздагон.
Грымела зброя там з усіх старон,

Пясок бясплодны палівала кроў,
Каб нівай плённай мог ён стаць ізноў...
Іспанія, на міг забыты Сід,
І твой схіліўся перад ім Мадрыд!
Ты, Аўстрыя, чый здрадніцкі пасад
Ён двойчы браў і двойчы даў назад,
Пачуўшы пра ягоны заняпад,
Дала яшчэ адну з падлейшых здрад...
Род Фрыдрыха наскрозь хлуснёй прасяк,
З ім не сябруе слава аніяк.
Разгромлены пад Енай, свой Берлін
Адаў ён пераможцу. А затым,
Як раб пакорны, поўзаў перад ім,
Пакуль не дачакаў сваіх часін...
Насельнікі Касцюшкавай зямлі,
Якую скрозь крывёю залілі
Сатрапы Кацярынінскіх часоў...
Вы не забыліся на тую кроў!
Як быццам ангел помсты, над табой
Ён, Польшча, быў і вёў цябе на бой,
Каб, як была, такой пакінуць зноў,
З пустэльнію здратованых палёў,
Забывшыся на жальбу ўсю тваю,
Распрацаваную тваю зямлю,
Пра волю страчаную твой уздых,
Патокі слёз і лямант скарг тваіх,

Што над тыранам – за набат гучней...
Касцюшка! Прагнеш ты, каб найхутчэй
Прыйшла вайны адплатнае пара
З крывёй рабоў і самага цара.

Канец 1822 – пачатак 1823

Пераклад Уладзіміра Дубоўкі

ЗМЕСТ

З КНІГІ «ВЫПАДКОВЫЯ НАКІДЫ» (1806)	
На смерць дзяўчыны, вельмі дарагой сэрцу аўтара. <i>Пераклад Рыгора Барадзіліна</i>	5
Развітанне з Ньюстэдскім абацтвам. <i>Пераклад Рыгора Барадзіліна</i>	7
З КНІГІ «ВЕРШЫ З РОЗНЫХ НАГОДАЎ» (1807)	
Да М. С. Г. <i>Пераклад Рыгора Барадзіліна</i>	10
Радкі, адрасаваныя прападобнаму Дж. Т. Бічэру на яго параду аўтару быць бліжэй да грамадства. <i>Пераклад Юркі Гаўрука</i>	13
З КНІГІ «ВОЛЬНЫЯ ЧАСІНЫ» (1807)	
Пацалунак першага каханья. <i>Пераклад Рыгора Барадзіліна</i>	16
З ВЕРШАЎ 1806–1814 ГАДОЎ, АПУБЛІКАВАНЫХ У РОЗНЫХ ВЫДААННЯХ	
Успамін. <i>Пераклад Рыгора Барадзіліна</i>	19
Бывай! Каб несці да святла... <i>Пераклад Рыгора Барадзіліна</i>	20
Заплачаш, як мяне не стане?.. <i>Пераклад Рыгора Барадзіліна</i>	21
Дзяўчына з Кадыкса. <i>Пераклад Рыгора Барадзіліна</i>	23
Да Інэз. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	27

Ода знішчальнікам знішчальнікаў станкоў.	
<i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	30
Не загадай забыць... <i>Пераклад Рыгора Барадуліна</i>	32
Стансы на музыку. <i>Пераклад Рыгора Барадуліна</i>	33

З КНІГІ «ГАВРЭЙСКІЯ МЕЛОДЫ» (1815)

Нясе красу сваю... <i>Пераклад Рыгора Барадуліна</i>	35
Калі рыхтуе іншы свет... <i>Пераклад Галіны</i> <i>Дубянецкай</i>	36
О, плач па тых... <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	37
На берагах Ярдана. <i>Пераклад Лявона</i> <i>Баршчэўскага</i>	38
Дачка Іефая. <i>Пераклад Юркі Гаўрука</i>	39
У сэрцы змрок... <i>Пераклад Галіны Дубянецкай</i>	41
Слязінка на пялёстках вей... <i>Пераклад Галіны</i> <i>Дубянецкай</i>	42
Як ад пакут астыне прах... <i>Пераклад Рыгора</i> <i>Барадуліна</i>	43
Бяссонных сонца. <i>Пераклад Юркі Гаўрука</i>	45
Галашэнне Ірада па Марыямне. <i>Пераклад Юркі</i> <i>Гаўрука</i>	46
Паражэнне Сенахерыба. <i>Пераклад Юркі Гаўрука</i>	48
Сышоў дух на мяне... (Паводле Кнігі Ёва) <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	50

З КНІГІ «ВЕРШЫ» (1816)

Журба, маўчанне... <i>Пераклад Лявона</i> <i>Баршчэўскага</i>	51
--	----

Стансы да Аўгусты (Калі згасіў праменне змрок...).	<i>Пераклад Уладзіміра Дубоўкі</i>	53
--	--	----

З КНІГІ «ШЫЛЬЁНСКІ ВЯЗЕНЬ»

ДЫ ІНШЫЯ ВЕРШЫ» (1816)

Стансы да Аўгусты (Закацілася сонейка лёсу...).	<i>Пераклад Уладзіміра Дубоўкі</i>	56
Сон.	<i>Пераклад Рыгора Барадуліна</i>	59
Цемра.	<i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	68

З ВЕРШАЎ 1815–1824 ГАДОЎ,

АПУБЛІКАВАНЫХ У РОЗНЫХ ВЫДАННЯХ

На ўцёкі Напалеона з Эльбы.	<i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	72
Бывай.	<i>Пераклад Рыгора Барадуліна</i>	73
Стансы (Калі б Каханне магутнай плынню...).	<i>Пераклад Галіны Дубянецкай</i>	77
Мне сёння трыццаць шэсць гадоў.	<i>Пераклад Уладзіміра Дубоўкі</i>	81

З ПАСМЯРОТНАЙ КНІГІ

«ЛІСТЫ І ДЗЁННІКІ» (1830)

Фрагмент, напісаны неўзабаве пасля ўзяцця шлюбу паннай Чаўарт.	<i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	83
Не блукаць нам больш ніколі... <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>		84
На дзень майго вяселля. <i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>		85

Стансы (Хто не можа змагацца за волю ў сябе...).	
<i>Пераклад Лявона Баршчэўскага</i>	86

З ІНШЫХ ПАСМЯРОТНЫХ ПУБЛІКАЦЫЙ
(1877–1905)

З дзённіка ў Кефалоніі. <i>Пераклад Рыгора</i>	
<i>Барадуліна</i>	87
Спеў да суліётаў. <i>Пераклад Рыгора Барадуліна</i>	88
Каханне і смерць. <i>Пераклад Рыгора Барадуліна</i>	90

Урывак з паэмы «Бронзавы век» (1822–1823).	
<i>Пераклад Уладзіміра Дубоўкі</i>	92

Байран, Дж. Г.

Б16 Выбраная паэзія / Джордж Гордан Байран; пер.
з англійскай. — Мінск: Выдавец Зміцер Колас, 2019. —
100 с. (Паэты планеты).

ISBN 978-985-23-0091-9.

Джордж Гордан Байран (1788–1824) – выдатны англійскі паэт-рамантык і драматург. Імя Байрана дало назву цэламу кірунку еўрапейскае думкі.

Адрасуецца шырокаму колу чытачоў.

ББК 84(4Вел)-5

УДК 821.111-1

Серыя «Паэты планеты»

Літаратурна-мастацкае выданне

Джордж Гордан Байран

ВЫБРАНАЯ ПАЭЗІЯ

Кампутарны набор *Алены Баршчэўскай*

Рэдактар *Васіль Сёмуха*

Дызайн *Марціна Русеўскага*

Адказны за выпуск *Зміцер Колас*

Падпісана ў друк 10.01.2020. Фармат 60×90^{1/32}.

Папера афсетная. Друк лічбавы.

Ул.-выд. арк. 2,86. Ум. друк. арк. 3,13.

Наклад 250 асобнікаў. Заказ № 4.

Выдавец і паліграфічнае выкананне
індывідуальны прадпрымальнік *Зміцер Колас*.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі
выдаўца, вытворцы, распаўсюдніка
друкаваных выданняў № 1/291 ад 17.04.2014.

Пр. Незалежнасці, 105-14, 220023, Мінск.